

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 mars 2007

PROPOSITION DE LOI**modifiant le Code judiciaire en ce
qui concerne l'expertise****AMENDEMENTS**N° 19 DE M. **BORGINON ET CONORTS**
(Sous-amendement à l'amendement n°13)

Art. 7

Remplacer l'article 972, proposé, du Code judiciaire par la disposition suivante:*«Art. 972. — La décision qui ordonne l'expertise expose au moins:*

- *les circonstances qui rendent nécessaires l'expertise et la désignation éventuelle de plusieurs experts;*
- *l'expert ou les experts désignés;*
- *une description précise de la mission de l'expert;*
- *la date de la réunion d'installation, à moins que le juge n'y renonce, avec l'accord des parties.*

Documents précédents :

Doc 51 **2540/ (2005/2006) :**

- 001 : Proposition de loi déposée par MM. Alain Courtois, Alfons Borginon et Eric Massin, Mme Liesbeth Van der Auwera et MM. Walter Muls et Melchior Wathelet.
- 002 : Amendements.
- 003 : Avis du Conseil d'État.
- 004 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 maart 2007

WETSVOORSTEL**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
betreffende het deskundigenonderzoek****AMENDEMENTEN**Nr. 19 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**
(Subamendement op amendement nr. 13)

Art. 7

Het voorgestelde artikel 972 Ger.W. vervangen als volgt:*«Art. 972. — § 1. De beslissing waarbij het deskundigenonderzoek wordt bevolen, vermeldt minstens:*

- *de omstandigheden die het deskundigenonderzoek, en de eventuele aanstelling van meerdere deskundigen noodzaken;*
- *de aangestelde deskundige of deskundigen;*
- *een nauwkeurig omschrijving van de opdracht van de deskundige;*
- *de datum van de installatievergadering, tenzij de rechter er van afziet met instemming van de partijen.*

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2540/ (2005/2006) :**

- 001 : Wetsvoorstel ingediend door de heren Alain Courtois, Alfons Borginon en Eric Massin, mevrouw Liesbeth Van der Auwera en de heren Walter Muls en Melchior Wathelet.
- 002 : Amendementen.
- 003 : Advies van de Raad van State.
- 004 : Amendementen.

La notification de cette décision est effectuée par le greffier conformément à l'article 973, § 2, alinéa 3.

L'expert dispose ensuite de huit jours pour:

- *refuser la mission, s'il le souhaite, en motivant dûment sa décision;*
- *si aucune réunion d'installation n'a été prévue: communiquer les lieu, jour et heure du début de ses travaux.*

L'expert en avise les parties par lettre recommandée à la poste et le juge et les conseils par lettre missive.

§ 2. La réunion d'installation a lieu en chambre du conseil, devant le juge qui a ordonné l'expertise ou qui est chargé du contrôle de celle-ci.

Les parties se présentent devant le juge. L'expert peut être présent téléphoniquement, à moins qu'une des parties ou le juge demande sa comparution personnelle devant ce dernier.

La décision de la réunion d'installation précise:

- *l'adaptation éventuelle de la mission;*
- *le lieu, le jour et l'heure des travaux ultérieurs de l'expert;*
- *la nécessité pour l'expert de faire appel ou non à des conseillers techniques;*
- *l'estimation du coût global de l'expertise ou, à tout le moins, le mode de calcul des frais et honoraires de l'expert et des éventuels conseillers techniques;*
- *le montant de la provision;*
- *le montant de l'avance pouvant être libéré au profit de l'expert;*
- *le délai dans lequel les parties pourront faire valoir leurs observations à l'égard de l'avis provisoire de l'expert;*
- *le délai pour le dépôt du rapport.*

À défaut de réunion d'installation, le juge peut inclure les mentions susvisées dans la décision qui ordonne l'expertise.

La notification de cette décision par le greffier a lieu conformément à l'article 973, § 2, alinéa 3.»

De kennisgeving van deze beslissing door de griffier gebeurt overeenkomstig artikel 973, § 2, derde lid.

De deskundige beschikt daarna over acht dagen om:

- *desgewenst de opdracht met behoorlijk omklede redenen te weigeren;*
- *indien geen installatievergadering is voorzien: de plaats, de dag en het uur mee te delen waarop hij de komende maand zijn werkzaamheden zal aanvangen.*

De deskundige geeft hiervan kennis bij een ter post aangetekende brief aan de partijen en bij gewone brief aan de rechter en de raadslieden.

§ 2. De installatievergadering vindt plaats in de raadkamer voor de rechter die, ofwel het deskundigenonderzoek heeft bevolen, ofwel met controle van het deskundigenonderzoek belast is.

De partijen bieden zich aan voor de rechter. De deskundige kan telefonisch aanwezig zijn, tenzij één van de partijen of de rechter zijn persoonlijke verschijning voor de rechter vraagt.

De beslissing van de installatievergadering vermeldt:

- *de eventuele aanpassing van de opdracht;*
- *de plaats, de dag, en het uur van de verdere werkzaamheden van de deskundige;*
- *de noodzaak voor de deskundige om al dan niet beroep te doen op technische raadgevers;*
- *de raming van de algemene kostprijs van het deskundigenonderzoek, of tenminste de manier waarop de kosten en het ereloon van de deskundige en de eventuele technische raadgevers zullen berekend worden;*
- *het bedrag van het voorschot;*
- *het deel van het voorschot dat kan worden vrijgegeven aan de deskundige;*
- *de termijn waarbinnen de partijen hun opmerkingen kunnen laten gelden aangaande het voorlopig advies van de deskundige;*
- *de termijn voor het neerleggen van het eindverslag.*

Bij gebreke van installatievergadering kan de rechter bovenstaande vermeldingen opnemen in de beslissing waarbij het deskundigenonderzoek wordt bevolen.

De kennisgeving van deze beslissing door de griffier gebeurt overeenkomstig artikel 973, § 2, derde lid.»

JUSTIFICATION

Le Conseil d'État s'est interrogé sur les raisons du caractère uniquement facultatif de la deuxième réunion, dès lors que les décisions énumérées doivent malgré tout être prises à un moment donné de la procédure. Le Conseil d'État a par ailleurs souligné le manque de clarté de certains passages du texte proposé par le CSJ (Conseil supérieur de la Justice).

L'amendement n° 13 a dès lors adapté la structure de l'article et rendu la réunion d'installation obligatoire.

Ce système risque cependant de surcharger les magistrats.

L'on constate par ailleurs que dans certains cas, la désignation d'experts est un travail de routine (par exemple en ce qui concerne le constat de l'incapacité de travail). Dans la majorité des cas, ces expertises pourraient avoir lieu rapidement sans réunion d'installation.

Pour ces expertises simples, la réunion d'installation pourrait également se dérouler selon une procédure simplifiée:

1. Le juge ordonne l'expertise;
2. Les parties et le juge se rendent ensuite immédiatement en chambre du conseil et l'expert est contacté par gsm. L'entretien téléphonique se fait par haut-parleur.

Ce système ne prend que quelques minutes supplémentaires, car en général, ce travail de routine est effectué dans un délai déterminé et moyennant un prix forfaitaire. On évite donc les longues discussions. Ce système permet en outre aux parties d'éviter de se rendre deux fois au palais de justice.

L'amendement prévoit par ailleurs la possibilité, pour le juge, de renoncer à la réunion d'installation moyennant le consentement des parties.

Si l'une des parties fait défaut, c'est l'article 980 proposé qui s'applique. Si cette partie participe encore ultérieurement à la procédure, la décision sera sensée être contradictoire et la partie perd la possibilité de faire opposition.

On dénonce, par ailleurs, à juste titre le manque de cohérence entre le articles 972 et 975 proposés.

S'il y a une réunion d'installation, celle-ci marque *de facto* le début des travaux. L'expert et les parties y conviendront également, sous le contrôle du juge, d'un délai pour la suite des travaux.

Dans pareil cas, une notification distincte du début des travaux, tel que le prévoit l'article 975, ne représente qu'une formalité administrative inutile et est en outre source de contradictions.

C'est pourquoi il est proposé de regrouper toutes les dispositions relatives au début de l'expertise (désignation, réunion d'installation, début des travaux) à l'article 972.

VERANTWOORDING

De Raad van State vroeg zich af waarom de tweede bijeenkomst slechts facultatief is, aangezien de opgesomde beslissingen toch ergens in de loop van de procedure moeten worden genomen. Daarnaast vond de Raad het tekstvoorstel van de HRJ (Hoge Raad voor de Justitie niet altijd even duidelijk.

Amendement nr. 13 paste de structuur van het artikel aan en maakte de installatievergadering daarom verplicht.

Er bestaat echter de bezorgdheid dat de magistraten hierdoor overbelast zouden worden.

Daarnaast merkt men op dat het aanstellen van deskundigen in sommige gevallen «bandwerk» is (bijvoorbeeld arbeidsongeschiktheid vaststellen). Deze deskundigenonderzoeken zouden ook zonder installatievergadering doorgaans vlot verlopen.

Voor dergelijke simpele deskundigenonderzoeken kan de installatievergadering ook op een eenvoudigere manier worden afgehandeld:

1. Rechter beveelt het deskundigenonderzoek;
2. Partijen en rechter begeven zich onmiddellijk daarna in raadkamer en deskundige wordt op GSM opgebeld. Het telefoongesprek verloopt op luidspreker.

Dit kost slechts enkele minuten extra tijd, aangezien dergelijk «bandwerk» meestal binnen een vaste termijn en tegen een vaste prijs wordt afgewerkt. Er komen dus geen lange discussies aan te pas. De partijen hoeven bovendien geen tweede keer naar het justitiepaleis te komen.

Daarnaast wordt voorzien dat de rechter bovendien kan afzien van de installatievergadering met instemming van de partijen.

In het geval één van de partijen verstek laat gaan, geldt het voorgestelde art. 980. Neemt deze partij later nog deel aan de procedure, dan zal deze beslissing geacht worden op tegenspraak te zijn en verliest zijn de mogelijkheid tot verzet.

Daarnaast verwijst men terecht naar het gebrek aan coherentie tussen het voorgestelde art. 972 en 975.

In geval van een installatievergadering geldt deze *de facto* als aanvang van de werkzaamheden. De deskundige en de partijen zullen er ook onder toezicht van de rechter een termijn voor de volgende werkzaamheden afspreken.

In dat geval is een aparte kennisgeving van de aanvang van de werkzaamheden zoals in art. 975 enkel administratieve rompslomp en zorgt bovendien voor tegenstrijdigheden.

Daarom werd ervoor gekozen om het begin van het deskundigenonderzoek (aanstelling, installatievergadering, aanvang werkzaamheden) te centraliseren in artikel 972.

La participation des parties et la suite des travaux sont regroupées à l'article 972bis.

Dans un souci de simplification du texte, il est renvoyé à la procédure de notification prévue à l'article 973, § 2. Cet article sera réaménagé à cet effet.

Une disposition générale est également insérée dans l'article 973, § 1er, permettant au juge, en cas d'urgence, de raccourcir les délais de l'expertise ou de décharger les experts de certaines formalités.

L'article 975 devient sans objet.

L'ordre chronologique des articles est ainsi amélioré.

N° 20 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Remplacer l'article 972bis proposé du Code judiciaire par la disposition suivante:

«Art. 972bis. — § 1er. — Les parties sont tenues de collaborer à l'expertise. À défaut, le juge peut en tirer toute conséquence qu'il jugera convenable.

Au plus tard lors de la réunion d'installation et, à défaut, au début des travaux, les parties remettent à l'expert un dossier inventorié rassemblant tous les documents pertinents.

§ 2. La convocation en vue d'opérations ultérieures se fait conformément à l'article 972, § 1er, dernier alinéa, sauf si l'expert a été autorisé par les parties et les conseils à recourir à un autre mode de convocation.

Si toutes les parties ou leurs conseils demandent un report, l'expert est tenu d'y consentir. Dans tous les autres cas, il peut refuser ou consentir le report et il notifie sa décision au juge par lettre missive.

L'expert dresse un rapport des réunions qu'il organise. Il en envoie une copie au juge, aux parties et aux conseils par lettre missive, et, le cas échéant, aux parties défaillantes, par lettre recommandée.».

JUSTIFICATION

Voir aussi la justification de l'amendement précédent.

§ 1er. Étant donné que la réunion d'installation n'est pas toujours obligatoire, le dossier inventarisé doit, à défaut d'une telle réunion, être transmis au début des travaux.

De medewerking van de partijen en de verdere werkzaamheden worden gecentraliseerd in artikel 972bis.

Voor de vereenvoudiging van de tekst wordt verwezen naar de kennisgevingsprocedure in artikel 973, § 2. Dit artikel zal daartoe worden heringedeeld.

In artikel 973, § 1, wordt ook een algemene bepaling ingelast die de rechter ingeval van hoogdringendheid toelaat om de termijnen van het deskundigenonderzoek in te korten of de deskundigen te ontslaan van bepaalde formaliteiten.

Het artikel 975 komt te vervallen.

De chronologische volgorde van de artikelen wordt hierdoor verbeterd.

Nr. 20 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Het voorgestelde artikel 972bis Ger.W. vervangen als volgt:

«Art. 972bis. — § 1. De partijen zijn verplicht mee te werken aan het deskundigenonderzoek. Bij gebreke daarvan kan de rechter daaruit de conclusies trekken die hij toepasselijk acht.

De partijen overhandigen ten laatste op de installatievergadering, en bij gebreke daarvan bij de aanvang van de werkzaamheden, een geïnventariseerd dossier met alle relevante stukken aan de deskundige.

§ 2. De oproeping voor verdere werkzaamheden gebeurt overeenkomstig artikel 972, § 1, laatste lid, tenzij de deskundige van de partijen en de raadslieden toestemming heeft gekregen voor een andere oproepingswijze.

Indien alle partijen of hun raadslieden om uitstel verzoeken, dan moet de deskundige dit toestaan. In alle andere gevallen kan hij het uitstel weigeren of toestaan en geeft hij de rechter bij gewone brief kennis van zijn beslissing.

De deskundige stelt een verslag op van de vergaderingen die hij organiseert. Hij stuurt bij gewone brief een afschrift aan de rechter, de partijen en de raadslieden, en, in voorkomend geval, bij ter post aangetekende brief aan de verstekdoende partijen.».

VERANTWOORDING

Zie ook toelichting vorig amendement.

§ 1. Aangezien de installatievergadering niet altijd verplicht is, moet het geïnventariseerd dossier bij gebreke daarvan overhandigd worden bij de aanvang van de werkzaamheden.

§ 2. Par ailleurs, l'article est complété par un second paragraphe comprenant les dispositions restantes de l'article 975. L'article 975 proposé sera supprimé. Cela permet d'améliorer l'ordre chronologique des articles.

En ce qui concerne les modifications apportées au contenu des alinéas repris de l'article 975, l'auteur renvoie à la justification de l'amendement n° 15.

N° 21 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**
(Sous-amendement à l'amendement n° 14)

Art. 9

Remplacer l'article 973 proposé du Code judiciaire par la disposition suivante:

«Art. 973. — § 1er. *Le juge qui a ordonné l'expertise, ou le juge désigné à cet effet, suit l'expertise et veille notamment au respect des délais et du caractère contradictoire de l'expertise.*

Le juge peut, pour des motifs d'urgence, réduire les délais prévus par la présente sous-section ou dispenser les experts de certains modes de convocation.

Les experts exécutent leur mission sous le contrôle du juge qui peut à tout moment, d'office ou à la demande des parties, assister aux opérations. Le greffier en informe les experts, les parties et leurs conseils par lettre missive, et, le cas échéant, les parties défaillantes par pli judiciaire.

§ 2. *Toutes les contestations relatives à l'expertise survenant au cours de celle-ci, entre les parties ou entre les parties et les experts, y compris la demande de remplacement des experts, l'extension ou la prolongation de la mission, sont réglées par le juge.*

À cet effet, les parties et les experts peuvent s'adresser au juge par lettre missive, motivée. Le juge ordonne immédiatement la convocation des parties et des experts.

Dans les cinq jours, le greffier en avise les parties et leurs conseils par lettre missive ainsi que l'expert et, le cas échéant, les parties défaillantes par pli judiciaire.

La comparution en chambre du conseil a lieu dans le mois qui suit la convocation. Le juge statue, par décision motivée, dans les huit jours.

§ 2. Daarnaast wordt het artikel aangevuld met een tweede paragraaf die de resterende bepalingen uit artikel 975 bevat. Het voorgestelde artikel 975 zal worden weggelaten. Dit verbetert de chronologische volgorde van de artikels.

Wat betreft de inhoudelijke wijzigingen aan de alinea's overgenomen uit artikel 975, verwijst indiener naar de toelichting bij amendement nr. 15.

Nr. 21 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**
(Subamendement op amendement nr. 14)

Art. 9

Het voorgestelde artikel 973 Ger.W. vervangen als volgt:

«Art. 973. — § 1. *De rechter die het deskundigenonderzoek heeft bevolen of de daartoe aangewezen rechter volgt het onderzoek op en ziet er met name op toe dat de termijnen worden nageleefd en dat de tegenpraak in acht wordt genomen.*

De rechter kan om redenen van hoogdringendheid de termijnen in deze onderafdeling inkorten, of de deskundigen ontslaan van bepaalde oproepingswijzen.

De deskundigen vervullen hun opdracht onder toezicht van de rechter, die ten allen tijde ambtshalve of op verzoek van de partijen, de werkzaamheden kan bijwonen. De griffier verwittigt hiervan bij gewone brief de deskundigen, de partijen en de raadslieden en, in voorkomend geval, de verstekdoende partijen bij gerechtsbrief.

§ 2. *Alle betwistingen die in de loop van het deskundigenonderzoek met betrekking tot dit onderzoek ontstaan tussen de partijen of tussen de partijen en de deskundigen, met inbegrip van het verzoek tot vervanging van de deskundigen, de uitbreiding of de verlenging van de opdracht, worden door de rechter beslecht.*

De partijen en de deskundigen kunnen zich daartoe bij gewone brief, met vermelding van de beweegredenen, tot de rechter wenden. De rechter gelast onmiddellijk de oproeping van de partijen en de deskundigen.

De griffier geeft hiervan binnen vijf dagen bij gewone brief kennis aan de partijen en raadslieden en bij gerechtsbrief aan de deskundige en in voorkomend geval verstekdoende partijen.

De verschijning in raadkamer vindt plaats binnen een maand na de oproeping. De rechter doet binnen acht dagen uitspraak bij met redenen omklede beslissing.

Le greffier notifie cette décision conformément à l'alinéa 3. En cas de demande de remplacement, la décision est notifiée, selon le cas, à l'expert confirmé, ou à l'expert déchargé et au nouvel expert désigné par pli judiciaire.».

JUSTIFICATION

L'article est redivisé.

Le § 1er formule le principe général du juge actif qui contrôle et qui peut intervenir.

Une disposition générale qui permet au juge, en cas d'extrême urgence, de raccourcir les délais de l'expertise ou de décharger l'expert de certaines formalités, est insérée dans l'alinéa 2.

Le § 2 concerne la saisine du juge pour les contestations qui surgissent au cours de l'expertise.

À plusieurs endroits, la proposition énonce le même mode de notification par le greffier (lettre ordinaire: parties et conseils; pli judiciaire: parties défaillantes et expert)

Cette rédaction engendre des répétitions inutiles et grève la lisibilité du texte.

Ce mode de notification est dès lors inscrit dans un alinéa distinct, de manière à ce qu'il puisse facilement y être renvoyé depuis d'autres endroits de la proposition.

N° 22 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**
(Sous-amendement à l'amendement n°15)

Art. 11

Supprimer l'article 975, proposé, du Code judiciaire.

JUSTIFICATION

Voir la justification des amendements précédents.

Le contenu de cet article est redistribué entre l'article 972 (désignation, réunion d'installation et début des travaux) et l'article 972bis (collaboration des parties et suite des travaux).

L'ordre chronologique des articles en est amélioré.

De kennisgeving van deze beslissing door de griffier gebeurt overeenkomstig het derde lid. In geval van een verzoek tot vervanging, gebeurt de kennisgeving naargelang het geval aan de deskundige wiens taak is bevestigd of aan de deskundige die van zijn taak is ontheven en de nieuw aangestelde deskundige.».

VERANTWOORDING

Het artikel wordt heringedeeld.

§ 1. Verwoordt het algemene principe van de actieve rechter die toezicht houdt en kan ingrijpen.

In het tweede lid wordt een algemene bepaling ingelast die de rechter ingeval van hoogdringendheid toelaat om de termijnen van het deskundigenonderzoek in te korten of de deskundigen te ontslaan van bepaalde formaliteiten.

§ 2. Betreft de saisine van de rechter voor betwistingen die tijdens het deskundigenonderzoek ontstaan.

Op meerdere plaatsen in het voorstel wordt dezelfde wijze van kennisgeving door de griffier weerhouden (gewone brief: partijen & raadslieden; gerechtsbrief: verstekdoende partijen en deskundige)

Dit leidt tot onnodige herhalingen en weegt op de leesbaarheid van de tekst.

Daarom wordt deze wijze van kennisgeving ondergebracht in een apart lid, zodat er van op andere plaatsen gemakkelijker naar kan worden verwezen.

Nr. 22 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**
(Subamendement op amendement nr. 15)

Art. 11

Het voorgestelde artikel 975 Ger.W. weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de toelichting bij de vorige amendementen.

De inhoud van dit artikel wordt herverdeeld over het art. 972 (aanstelling, installatievergadering en aanvang van de werkzaamheden) en artikel 972bis (medewerking van de partijen en verdere werkzaamheden).

Dit komt de chronologische volgorde van de artikelen ten goede.

N° 23 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Art. 12

À l'article 976, alinéa 1er, proposé, du Code judiciaire, remplacer la deuxième phrase par la phrase suivante:

«Faute de réunion d'installation, l'expert fixe un délai raisonnable, compte tenu de la nature du litige, dans lequel les parties doivent formuler leurs observations.».

JUSTIFICATION

Correction légistique.

N° 24 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Art. 22

Compléter l'article 985, alinéa 4, proposé, du Code judiciaire, par la disposition suivante:

«Dans la décision finale, ces montants peuvent être taxés comme frais de justice.»

JUSTIFICATION

La proposition de loi opère une distinction entre, d'une part, la partie qui avance les frais et, d'autre part, celle qui est tenue au paiement de ces frais à l'issue de la procédure.

Ainsi, lors de la consignation ou de la taxation, le juge fixera la contribution de chaque partie. Il n'en reste pas moins que ces frais pourront, à la fin de la procédure, être mis à charge de la partie succombante, conformément aux articles 1017 et suivants du Code judiciaire.

Voir également l'amendement n° 10.

En vertu de la nouvelle jurisprudence de la Cour de cassation, les honoraires des conseils techniques peuvent également être inclus dans les frais de justice.

L'article 985, alinéa 4, proposé, du Code judiciaire dispose que chaque partie doit avancer les frais de son conseil technique. Pour éviter les conflits avec la nouvelle jurisprudence de la Cour de cassation, il est précisé que ces frais pourront également être taxés comme frais de justice dans la décision finale.

La présente proposition ne va pas à l'encontre de la loi-programme de décembre 2006¹, le Conseil d'État ayant formulé l'observation suivante à ce sujet:²

¹ DOC 51 2774/001.

² Avis du Conseil d'État sur l'avant-projet de loi-programme, DOC 51 2774/001, p. 20.

Nr. 23 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Art. 12

Het voorgestelde artikel 976, eerste lid, tweede volzin Ger.W. vervangen als volgt:

«Bij gebreke van een installatievergadering bepaalt de deskundige, rekening houdende met de aard van het geschil, een redelijke termijn waarbinnen de partijen hun opmerkingen moeten formuleren.».

VERANTWOORDING

Wetgevingstechnische verbetering.

Nr. 24 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Art. 22

Het voorgestelde artikel 985, vierde lid, Ger.W. aanvullen als volgt:

«Deze bedragen kunnen in de eindbeslissing worden begroot als gerechtskosten.»

VERANTWOORDING

In het wetsvoorstel maakt men een onderscheid tussen enerzijds het voorschieten van de kosten, en anderzijds wie op het einde van het proces verantwoordelijk wordt gesteld voor de kosten.

Zo zal de rechter bij de consignatie of de begroting bepalen welke partij in welke verhouding moet bijdragen. Dit doet geen afbreuk aan het feit dat deze kosten op het einde van het proces ten laste kunnen gelegd worden van de verliezende partij overeenkomstig artikel 1017 en volgende Ger.W.

Zie ook amendement nr. 10.

Sinds de gewijzigde rechtspraak van het Hof van Cassatie, kunnen ook de honoraria van technische raadgevers onder de gerechtskosten vallen.

Het voorgestelde artikel 985, vierde lid, Ger.W. bepaalt dat iedere partij de kosten van zijn technische raadgever moet voorschieten. Om conflicten met de nieuwe rechtspraak van het Hof van Cassatie te vermijden, wordt verduidelijkt dat deze in de eindbeslissing ook als gerechtskosten kunnen worden begroot.

Voorliggend voorstel komt niet in conflict met de programmawet van december 2006¹, aangezien de Raad van State hierover adviseerde:²

¹ DOC 51 2774/001.

² Advies R.v.St. inzake het voorontwerp van Programmawet DOC 51 2774/001, blz. 20

«L'exposé des motifs cite également l'article 962 du Code judiciaire, relatif à l'expertise en matière civile, et les articles 1017 et 1018 du même Code, relatifs aux frais et dépens en matière civile.

Au vu de ces explications, l'on pourrait penser que l'avant-projet entend constituer un droit commun des frais de justice qui serait applicable aux frais exposés dans toutes les procédures, qu'elles soient civiles, pénales, commerciales ou autres.

Cette analyse n'est cependant pas confirmée par l'article 2 du projet qui mentionne spécifiquement «toute procédure pénale dans la phase d'information, d'instruction, de jugement.» et non les procédures civiles.».

Pour ce qui est de la procédure civile, c'est donc la définition des «frais de justice», telle qu'elle figure dans la doctrine³, qui reste d'application, à savoir les frais de la procédure définis légalement dans les articles 1017 et suivants du Code judiciaire.

N° 25 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Art. 25

À l'article 987, alinéa 1er, proposé, du Code judiciaire, supprimer les mots «sauf en cas de demande téméraire ou vexatoire».

JUSTIFICATION

Cette disposition a été reprise de l'article 1017 du Code judiciaire. Elle devait éviter que la consignation ne vide l'article 1017 du Code judiciaire de sa substance, étant donné que le seuil d'accès à la justice est relevé pour les parties qui ne peuvent être condamnées aux dépens mais devraient consigner.

Toutefois, on pourrait inférer de la formulation trompeuse qu'elles devraient encore consigner lorsqu'il s'agit d'une demande d'expertise téméraire et vexatoire. Dans ce cas, le juge devrait, bien sûr, rejeter cette demande.

L'objectif poursuivi est uniquement que, s'il s'agit de demandes visées aux articles 580, 1°-17°, 581 et 582, 1°-2°, seuls les pouvoirs publics peuvent être condamnés à la consignation. S'il apparaît ultérieurement que la demande était téméraire et vexatoire, la partie adverse peut, bien entendu, toujours être condamnée aux dépens, en ce compris l'expertise.

³ VAN ORSHOVEN, P., «Beginselen van het Gerechtelijk Privaatrecht», 2000.

«In de memorie van toelichting worden eveneens artikel 962 van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende het deskundigenonderzoek in burgerlijke zaken, en de artikelen 1017 en 1018 van hetzelfde wetboek, betreffende uitgaven en kosten in burgerlijke zaken, vermeld.

Gelet op deze uitleg, zou men kunnen denken dat het voorontwerp beoogt een gemeenrecht van de gerechtskosten tot stand te brengen, dat van toepassing zou zijn op de kosten gemaakt bij alle rechtsplegingen, ongeacht of het gaat om burgerlijke zaken, strafzaken, handelszaken of andere zaken.

Deze beoordeling vindt echter geen steun in artikel 2 van het ontwerp, dat in het bijzonder «elke strafrechtspleging in de fase van het opsporingsonderzoek, het gerechtelijk onderzoek, de uitspraak» vermeldt, en geen burgerlijke rechtsplegingen.».

Wat betreft de burgerlijke rechtspleging blijft dus de definitie van «gerechtskosten» gelden, zoals die de rechtsleer³ wordt omschreven, namelijk de onkosten van de rechtspleging zoals wettelijk omschreven in de artikelen 1017 en volgende Ger.W.

Nr. 25 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Art. 25

In het voorgestelde artikel 987, eerste lid, Ger.W. de woorden «behoudens tergend of roekeloos geding» weglaten.

VERANTWOORDING

Deze bepaling werd overgenomen uit art. 1017 Ger.W. Dit moest voorkomen dat de consignatie het artikel 1017 Ger.W. zou uithollen, aangezien voor partijen die niet in de gerechtskosten kunnen worden veroordeeld, maar wel zouden moeten consigner, de drempel tot justitie verhoogd wordt.

Uit de misleidende formulering zou men echter kunnen afleiden dat zij alsnog moeten consigneren ingeval het gaat om een tergend en roekeloos verzoek tot deskundigenonderzoek. Indien het gaat om een tergend en roekeloos verzoek tot deskundigenonderzoek, dan zou de rechter dit verzoek uiteraard moeten afwijzen.

De bedoeling is enkel dat als het gaat om vorderingen bedoeld in art 580, 1°-17°, 581 en 582, 1°-2°, enkel de overheid tot consignatie kan veroordeeld worden. Als achteraf blijkt dat het geding tergend & roekeloos was, kan de tegenpartij uiteraard nog steeds veroordeeld worden tot de gerechtskosten, inclusief het deskundigenonderzoek.

³ VAN ORSHOVEN, P., «Beginselen van het Gerechtelijk Privaatrecht», 2000.

N° 26 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Art. 32

Insérer un chapitre IV, comprenant un article 32, libellé comme suit:

«CHAPITRE IV

Dispositions transitoires

«Art. 32. — La présente loi s'applique aux expertises ordonnées après l'entrée en vigueur de la présente loi.

Les dispositions suivantes s'appliquent cependant déjà aux expertises en cours au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi:

- le nouvel article 876bis;
- le nouvel article 972bis, § 1er, alinéa 1er;
- le nouvel article 973, § 1er;
- le nouvel article 974, § 1er et § 2, première phrase;
- le nouvel article 991, § 2, alinéas 2 et 3.».

JUSTIFICATION

En principe, les dispositions procédurales s'appliquent directement aux procédures en cours pour l'avenir (il n'y a donc pas d'effet rétroactif).

Il est souligné, à juste titre, que des difficultés pourraient survenir si la nouvelle réglementation s'appliquait intégralement aux expertises en cours.

C'est pourquoi il est préférable de clôturer les expertises en cours en vertu des anciennes dispositions.

Toutefois, cela ne peut constituer un blanc-seing, pour certains experts, à faire traîner en longueur les expertises en cours.

C'est la raison pour laquelle certains nouveaux articles sont déjà déclarés applicables en vue d'inciter l'expert à agir avec diligence. Il s'agit de principes généraux ou de points d'attention concrets qui n'entrent pas en conflit avec l'ancienne réglementation.

Voici les nouveaux articles:

- article 876bis (principe général de subsidiarité de l'expertise)
- article 972bis, § 1er, alinéa 1er (principe général de la collaboration des parties à l'expertise)
- article 973, § 1er (principe général du juge actif et de l'expert qui travaille sous le contrôle du juge)
- article 974, § 1er et § 2, première phrase (l'expert est obligé de déposer des rapports intermédiaires et seul le juge peut prolonger le délai de dépôt du rapport final)

Nr. 26 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Art. 32

Een hoofdstuk IV invoegen, bevattende een artikel 32, dat luidt als volgt:

«HOOFDSTUK IV

Overgangsbepalingen

«Art. 32. — Deze wet is van toepassing op deskundigenonderzoek die bevolen worden na de inwerkingtreding van deze wet.

Volgende bepalingen zijn evenwel reeds van toepassing op hangende deskundigenonderzoeken bij de inwerkingtreding van deze wet:

- het nieuwe artikel 876bis;
- het nieuwe artikel 972bis, § 1, eerste lid;
- het nieuwe artikel 973, § 1;
- het nieuwe artikel 974, § 1 en § 2, eerste volzin;
- het nieuwe artikel 991, § 2, tweede en derde lid.».

VERANTWOORDING

Procedurebepalingen zijn in principe onmiddellijk van toepassing op hangende rechtsgedingen voor de toekomst (dus niet met retroactieve werking).

Men merkt terecht op dat er moeilijkheden zouden kunnen ontstaan indien de nieuwe regeling onverkort van toepassing zou zijn op hangende deskundigenonderzoeken.

Daarom worden hangende deskundigenonderzoeken best afgehandeld door de oude bepalingen.

Dit mag echter geen vrijbrief zijn voor bepaalde deskundigen om de hangende deskundigenonderzoeken te laten aanslepen.

Daarom worden bepaalde nieuwe artikelen reeds van toepassing verklaard teneinde de deskundige tot de nodige spoed aan te zetten. Het gaat om algemene principes, of om concrete aandachtspunten die niet in conflict komen met de oude regeling.

Dit zijn de nieuwe artikelen:

- artikel 876bis (algemeen principe van subsidiariteit van het deskundigenonderzoek)
- artikel 972bis, § 1, eerste lid (algemeen principe medewerking partijen aan het deskundigenonderzoek)
- artikel 973, § 1 (algemeen principe actieve rechter & deskundige die onder toezicht van de rechter werkt)
- artikel 974, § 1 en § 2, eerste volzin (verplichting tot tussentijdse verslagen voor de deskundige & enkel rechter mag termijn indiening eindverslag verlengen)

– article 991, § 2, alinéas 2 et 3 (le juge peut tenir compte du respect des délais lors de la taxation des honoraires)

Nous estimons que ces mesures transitoires suffisent déjà à améliorer notablement les expertises en cours.

N° 27 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Art. 4bis (nouveau)

Insérer un article 4bis, rédigé comme suit:

«Art. 4bis. — Un article 962bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

«Art. 962bis. — Les experts sont tenus de prêter le serment suivant:

«Je jure de remplir ma mission en honneur et conscience, avec exactitude et probité»

ou

«Ik zweer mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk te vervullen.»

ou

«Ich schwöre, den mir erteilten Auftrag auf Ehre und Gewissen, genau und ehrlich zu erfüllen.»

JUSTIFICATION

La formule du serment d'expert revient dans trois articles (978, 985 et 986), chaque fois sous une forme légèrement modifiée.

Cela entraîne des répétitions superflues et sème la confusion dans le texte, au détriment de la lisibilité.

Le présent amendement propose une formulation générale du serment d'expert, qui est reprise parmi les dispositions générales.

N° 28 DE M. BORGINON ET CONSORTS

Art. 14

Remplacer l'article 978, § 1er, alinéa 3, proposé, du Code judiciaire par l'alinéa suivant:

«La signature de l'expert est, à peine de nullité, précédée de la formule de serment des experts.»

– artikel 991, § 2, tweede en derde lid (rechter mag bij begroting ereloon rekening houden met respect voor termijnen)

Indiener acht dat deze overgangsmaatregelen voldoende zijn om reeds een merkbare verbetering te realiseren voor de hangende deskundigenonderzoeken.

Nr. 27 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Art. 4bis (nieuw)

Een artikel 4bis invoegen, luidende:

«Art. 4bis. — In hetzelfde wetboek wordt een artikel 962bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 962bis. — De eed die de deskundigen dienen af te leggen, luidt als volgt:

«Ik zweer mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk te vervullen.»

of

«Je jure de remplir ma mission en honneur et conscience, avec exactitude et probité»

of

«Ich schwöre, den mir erteilten Auftrag auf Ehre und Gewissen, genau und ehrlich zu erfüllen.»

VERANTWOORDING

De eedformule van de deskundige komt in drie artikelen terug (978, 985 en 986), telkens in een slechts licht gewijzigde vorm.

Dit zorgt voor onnodige herhalingen en een verzwaring van de tekst wat de leesbaarheid niet ten goede komt.

Dit amendement stelt een algemene formulering van de eed voor deskundigen voor, die wordt ondergebracht bij de algemene bepalingen.

Nr. 28 VAN DE HEER BORGINON c.s.

Art. 14

Het voorgestelde artikel 978, § 1, derde lid, Ger.W. vervangen als volgt:

«De handtekening van de deskundige wordt op straffe van nietigheid voorafgegaan door de eedformule voor deskundigen.»

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement précédent.

N° 29 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**

Art. 22

Remplacer l'article 985, alinéa 2, proposé, du Code judiciaire par l'alinéa suivant:

«L'expert prête serment oralement avant d'être entendu.».

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement précédent.

N° 30 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**

Art. 3

Remplacer l'article 986, alinéa 3, proposé, du Code judiciaire par l'alinéa suivant:

«L'expert prête serment oralement.».

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement précédent.

VERANTWOORDING

Zie de toelichting van het vorige amendement.

Nr. 29 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**

Art. 22

Het voorgestelde artikel 985, tweede lid Ger.W. vervangen als volgt:

«De deskundige legt mondeling de eed af alvorens hij wordt gehoord.».

VERANTWOORDING

Zie de toelichting van het vorige amendement.

Nr. 30 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**

Art. 3

Het voorgestelde artikel 986, derde lid Ger.W. vervangen als volgt:

«De deskundige legt mondeling de eed af.».

VERANTWOORDING

Zie de toelichting van het vorige amendement.

Alfons BORGINON (VLD)
André PERPÈTE (PS)
Walter MULS (sp.a-spirit)
Alain COURTOIS (MR)